

Sygn. akt VIII Gz 49/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Wojciech Wołoszyk

Sędziowie: SSO Elżbieta Kala

SSO Marek Tauer

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z udziałem: **(...) sp. z o.o. z siedzibą w B. oraz J. P.**

w przedmiocie zażalenia uczestnika postępowania J. P. na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt BY XIII Ns-Rej. KRS 742/14/806

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt BY XIII Ns-Rej. KRS 742/14/806 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wobec stwierdzenia, że jedyny członek zarządu spółki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – J. P., mimo wezwania jej w trybie art. 24 ust. 1 ustawy o KRS z zagrożeniem nałożenia grzywny, do złożenia w Rejestrze dokumentów finansowych za lata 2011 i 2012, nie wykonała w wyznaczonym terminie 7 dni ciężących na niej obowiązków, uznał za uzasadnione nałożenie grzywny na skarżącą (art. 24 ust. 1 ustawy o KRS w zw. z art. 1052 zdanie pierwsze k.p.c.).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy o KRS w razie stwierdzenia, że wniosek o wpis do Rejestru lub dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe, nie zostały złożone pomimo upływu terminu, sąd rejestrowy wzywa obowiązanych do ich złożenia wyznaczając dodatkowo 7-dniowy termin, pod rygorem zastosowania grzywny przewidzianej w przepisach kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji świadczeń niepieniężnych, zaś w razie niewykonania obowiązków w tym terminie nałoży grzywnę na obowiązanych. Według zaś regulacji zawartej w art. 52 ust. 1 i art. 69 ust. 1 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm. - dalej określana jako „u.o.r.”) kierownik jednostki zapewnia sporządzenie (nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego), a następnie składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe, opinię biegłego rewidenta, jeżeli podlegało ono badaniu, odpis uchwały organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty, a w przypadku spółek kapitałowych także sprawozdanie z działalności. Sąd I instancji wskazał, że kierownikiem jednostki w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest członek jej zarządu i to jego obowiązkiem - w przypadku roku obrotowego pokrywającego się z rokiem kalendarzowym - jest zapewnienie, aby roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone do dnia 31 marca każdego kolejnego roku (art. 3 ust. 1 pkt 6 i 9 u.o.r.). Stosownie do art. 53 ust. 1 u.o.r. roczne sprawozdanie

finansowe powinny być w takim przypadku zatwierdzone w ciągu 6 miesięcy od ostatniego dnia poprzedniego roku (art. 3 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1, a także w zw. z art. 45 ust. 1 u.o.r.).

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest za okres sprawozdawczy obejmujący czas od zdarzenia powodującego otwarcie ksiąg rachunkowych (tj. w pierwszym rzędzie od dnia rozpoczęcia działalności, którym jest dzień pierwszego zdarzenia wywołującego skutki o charakterze majątkowym lub finansowym) do zdarzenia powodującego ich zamknięcie (art. 12 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 u.o.r.) - tj. co do zasady za rok obrotowy. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 9 u.o.r. rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy lub inny okres – określony w umowie spółki - trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, przy czym zmiany roku obrotowego również określa umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Sąd Rejonowy podniósł, iż w § 15 sporządzonego w dniu 22 marca 2011 r. aktu założycielskiego spółki będącej uczestnikiem postanowiono, iż jej rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy, a pierwszy taki rok kończył się z upływem 31 grudnia 2011 r. Spółka została zarejestrowana w Rejestrze w dniu 30 marca 2011 r., a wkłady pieniężne w kwocie 5.000 zł na pokrycie kapitału zakładowego zostały wniesione w całości.

W ocenie Sądu rejestrowego nie zasługiwały na uwzględnienie twierdzenia skarżącej, zgodnie z którymi nie jest ona w ogóle obowiązana do sporządzenia sprawozdań finansowych spółki z uwagi na to, iż poza samym zawiązaniem faktycznie nie podjęła ona żadnej dalszej działalności. Zgodnie bowiem z jednolitym w tym względzie stanowiskiem doktryny definicja pojęcia „dzień rozpoczęcia działalności” zawarta w art. 12 ust. 1 pkt 1 u. o r. wskazuje na to, iż w przypadku spółki handlowej w organizacji obowiązek otwarcia ksiąg rachunkowych aktualizuje się już w dniu sporządzenia aktu założycielskiego (umowy spółki), ponieważ dokument ten precyzuje kwestie wysokości oraz sposobu wniesienia kapitału początkowego przez właścicieli, a najpóźniej w dniu przyjęcia od wspólników pierwszej wpłaty po jej zawiązaniu (zob. A. Walińska [w] Ustawa o rachunkowości. Komentarz, pod red. E. Walińskiej LEX 2013, Wydanie III, komentarz do art. 12; jak również M. Hass - Symotiuk [w] Ustawa o rachunkowości. Komentarz, pod red. T. Kiziukiewicz, LexisNexis 2011, Wydanie 5, str. 155). Podnosi się, że otwarcie ksiąg rachunkowych w takim przypadku powinno nastąpić nie później niż w ciągu 15 dni od dnia zaistnienia w/w zdarzenia, co wynika z obowiązku bieżącego prowadzenia ksiąg (art. 24 ust. 1 i 5 u. o r.). W praktyce wiąże się to z koniecznością wprowadzenia danych bilansu otwarcia (danych z umowy) na właściwe konta księgowane.

Sąd Rejonowy wskazał również, że zgodnie z art. 3 w zw. z art. 4 § 2 k.s.h. przez umowę spółki handlowej (względnie akt założycielski sporządzony przez jedyne go wspólnika) wspólnicy (albo wspólnik) zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przede wszystkim przez wniesienie wkładów. Z kolei w art. 11 § 1 k.s.h. w zw. z art. 12 k.s.h. ustawodawca wyraził zasadę kontynuacji przewidując, że wprawdzie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością uzyskuje osobowość prawną dopiero z chwilą wpisu do rejestru, to jednak - istniejąc wcześniej jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji - staje się ona podmiotem praw i obowiązków nabytych przed tym momentem. Nawet zatem okoliczność, iż wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością po jej zarejestrowaniu nie realizują celu spółki, nie zwalnia członka zarządu (jako kierownika takiej jednostki) z obowiązku sporządzenia, a następnie złożenia sądowi rocznego sprawozdania finansowego. Powołane wyżej przepisy ustawy o rachunkowości nie rozróżniają sytuacji, w której działalność jest rzeczywiście wykonywana przez spółkę, od sytuacji w której nie jest ona wykonywana. W obu przypadkach w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być prowadzona we właściwy sposób dokumentacja księgowa.

Sąd rejestrowy podniósł, że szczególną regulację wprowadził ustawodawca w przypadku zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej - co jest instytucją prawną ściśle sformalizowaną, a nie jedynie stanem faktycznym - którego okres rozpoczyna się od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji dotyczącej takiego zawieszenia, mogącego trwać najdłużej do 24 miesięcy (art. 20d ustawy o KRS). Wprawdzie w okresie tym przedsiębiorca wykonuje wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa (art. 14a ust. 1 i 4 pkt 5 oraz ust. 6 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej; tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) zgodnie jednak z art. 12 ust. 3b u. o. r. można nie zamykać ksiąg rachunkowych za rok obrotowy, w którym działalność jednostki przez cały czas pozostawała zawieszona, chyba że jednostka dokonuje odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych lub wystąpiły inne zdarzenia

o charakterze majątkowym lub finansowym. Jednak skoro w niniejszej sprawie nie doszło do ujawnienia w dziale 6 rubryce 8 rejestru przedsiębiorców zawieszenia przez spółkę wykonywania działalności gospodarczej, to nie został również uchylony obowiązek złożenia w sądzie rejestrowym w/w dokumentów finansowych za lata 2011 i 2012 wraz z wnioskiem o ujawnienie powyższego w rejestrze (art. 69 ust. 1 u. o r.).

Od przedmiotowego rozstrzygnięcia zażalenie wniosła uczestniczka – J. P., zaskarżając je co do punktu 1 oraz domagając się zmiany poprzez jego uchylenie i umorzenie wobec niej postępowania. Zaskarżonemu postanowieniu skarżąca zarzuciła:

1. naruszenie art. 12 ust. 1 pkt. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości przez jego niezastosowanie na skutek błędnej wykładni,
2. naruszenie art. 12 ust. 3b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości przez jego niezastosowanie na skutek błędnej wykładni,
3. naruszenie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym przez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. nałożenie grzywny na Skarżącą pomimo braku obowiązku złożenia dokumentów, o które wzywał Referendarz postanowieniem z dnia 26 listopada 2013 r.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że dokonana przez Sąd I instancji wykładnia normy wynikającej z art. 12 ust. 3b ustawy o rachunkowości jest błędna. Ani z treści w/w przepisu ani jakiegokolwiek innej normy w żaden sposób nie wynika, że uprawnienie określone w art. 12 ust. 3b niniejszej ustawy, tj. możliwość niezamykania ksiąg rachunkowych, uzależnione jest od uprzedniego ujawnienia „zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej” przez wpisanie tego faktu w rejestrze przedsiębiorców KRS. Nie można zgodzić się z poglądem, że „zawieszenie wykonywania działalności” jest instytucją prawną ściśle sformalizowaną i że to sformalizowanie ma stanowić o prawie niezamykania ksiąg rachunkowych, o którym mowa w tym przepisie. Zakładając racjonalność ustawodawcy i zasady techniki prawodawczej, art. 12 ust. 3b ustawy o rachunkowości zawierałby odniesienie się (np. do ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) do tego „sformalizowanego zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej”.

Skarżąca podniosła, że brak jakiegokolwiek normy stanowiącej o tym, że ujawnienie faktu zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej ma charakter „stanowiący” (konstytutywny), tj. że skutki tego zawieszenia rozpoczynają się dopiero z chwilą ujawnienia tego faktu. Jednocześnie zdaniem skarżącej, skoro Sąd I instancji zauważa, że okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej może trwać najdłużej 24 miesiące i powołuje się na art. 20d ustawy o KRS, dochodzi się do absurdu wniosku, że choćby spółka dokonała „formalnego” zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej i wówczas nie musiałaby zamykać ksiąg rachunkowych na podstawie art. 12 ust. 3b Ustawy, to zaraz po upływie tego 24 miesięcznego okresu, choćby się nic nie zmieniło, choćby nie zaszło jakiegokolwiek zdarzenie o skutki majątkowym lub finansowym, to spółka musiałaby zamknąć księgi rachunkowe i sporządzić roczne sprawozdanie finansowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne i nie podlega uwzględnieniu.

Sąd Rejonowy z należytą starannością ustalił stan faktyczny i na jego podstawie wywiódł wnioski prawne, które zasługują na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie zarzuty skarżącej sprowadzały się w istocie do stwierdzenia, że dokonana przez Sąd I instancji wykładnia normy wynikającej z art. 12 ust. 3b ustawy o rachunkowości jest błędna, zaś ani z treści w/w przepisu ani jakiegokolwiek innej normy w żaden sposób nie wynika, że uprawnienie określone w art. 12 ust. 3b niniejszej ustawy, tj. możliwość niezamykania ksiąg rachunkowych, uzależnione jest od uprzedniego ujawnienia „zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej” przez wpisanie tego faktu w rejestrze przedsiębiorców KRS. Skarżąca nie zgadza się z poglądem, że „zawieszenie wykonywania działalności” jest instytucją prawną ściśle sformalizowaną i że to

sformalizowanie ma stanowić o prawie niezamykania ksiąg rachunkowych, o którym mowa w tym przepisie. Według skarżącej nie była (i nie jest) ona obowiązana do złożenia do akt rejestru przedsiębiorców KRS rocznego sprawozdania finansowego, ponieważ zgodnie z art. 12 ust. 3b u. o r. zarządzana przez nią spółka jest uprawniona do niezamykania ksiąg rachunkowych, w związku z czym nie było podstawy do sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego w oparciu o art. 45 ust. 1 u. o r., bowiem uzależnione jest to od zamknięcia ksiąg rachunkowych. Jeśli zatem nie było obowiązku sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego, to nie było podstawy do zaktualizowania się obowiązku złożenia przez skarżącą tego sprawozdania i innych dokumentów do właściwego rejestru (art. 69 ust. 1 u. o r.).

W myśl art. 14a ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U.2013 poz. 672 j.t.) przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy. W takim wypadku zgodnie z art. 20c ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.2013 poz.1203 j.t.) składa wniosek o wpis do rejestru informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej. Wpis polega na zamieszczeniu w dziale 6 rejestru przedsiębiorców daty rozpoczęcia zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, która powinna zostać wskazana we wniosku o wpis. Data rozpoczęcia zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej nie może być zatem wcześniejsza niż data złożenia wniosku o wpis. Okres zawieszenia trwa do dnia złożenia wniosku o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej, który polega na zamieszczeniu w dziale 6 rejestru przedsiębiorców daty wznowienia wykonywania działalności gospodarczej, lub do dnia wskazanego w tym wniosku, który nie może być wcześniejszy niż dzień złożenia wniosku.

W czasie zawieszenia przedsiębiorca nie traci statusu przedsiębiorcy rejestrowego ani tym bardziej podmiotowości prawnej, a jedynie nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać dochodów z bieżącej działalności gospodarczej. Ma natomiast prawo wykonywać wszelkie czynności niezbędne do zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów, przyjmować należności lub obowiązek regulowania zobowiązań powstałych przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, zbywać własne środki trwałe i wyposażenie, uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą prowadzoną przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej, osiągać przychody finansowe, także z działalności prowadzonej przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej, a także wykonywać wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa i może zostać poddany kontroli na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą.

Należy uznać, że wpisy do rejestru informacji zarówno o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej, jak i o jej wznowieniu mają charakter konstytutywny, gdyż ustawodawca wiąże skutek w postaci zawieszenia lub wznowienia wykonywania działalności gospodarczej właśnie z zamieszczeniem wpisu. Świadczy o tym wskazanie momentu zawieszenia lub wznowienia, który nie może być wcześniejszy niż data złożenia wniosku o wpis informacji o zawieszeniu lub wznowieniu. Zawieszenie działalności gospodarczej nie jest zatem okolicznością faktyczną, lecz zdarzeniem prawnym, którego zaistnienie uzależnione jest od wpisu do krajowego rejestru sądowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2011 r., sygn. akt II UK 377/10, OSNP 2012/15-16/203).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, iż nie znalazł przesłanek ku temu, by na gruncie ustawy o rachunkowości pojęcie „zawieszoną działalność” interpretować inaczej niż w znaczeniu ustalonym w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U.2013 poz. 672 j.t.). Zawieszenie działalności gospodarczej nie jest okolicznością faktyczną, lecz zdarzeniem prawnym i uzależnione jest od wpisu do KRS. Skoro zatem przedmiotowa spółka nie złożyła wniosku o dokonanie wpisu w tym zakresie, uznać należało, że wykonywanie przez nią działalności gospodarczej nie zostało zawieszona, przez co art. 12 ust. 3b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości nie mógł znaleźć zastosowania. Podzielić należał zatem stanowisko Sądu I instancji, iż zobowiązaną do składania sprawozdań finansowych, była J. P. jako jedyny członek zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W związku z bezskutecznym upływem terminu określonego do złożenia w Rejestrze dokumentów finansowych za lata 2011 i 2012, Sąd I instancji prawidłowo nałożył na członka zarządu Spółki grzywnę.

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne i prawne, Sąd Okręgowy uznał, iż zażalenie jest bezzasadne, i dlatego też na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 j.t.) oddalił je w całości.